

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 76791929 / 610- 112
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/16881)

7/16881
G.K 109

18-10-2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.02.2013 tarih ve 107277 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Şırnak Milletvekili Sayın Hasip KAPLAN tarafından verilen 7/16881 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 Cevap (3 Sayfa)

**ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ SAYIN HASİP KAPLAN'IN 7/16881 ESAS
NUMARALI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Çocuk işgücü istatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Çocuk İşgücü Anketlerinden elde edilmektedir.

Son araştırma 2006 yılında yapılmış ve 2007 yılında yayınlanmıştır. TÜİK tarafından 2012 yılı son üç ayında çocuk işgücü anketinin tekrarı uygulanmış olup 2013 ilk yarısında açıklanacaktır. Ancak sektörel ayırmada tarım bir bütün olarak alınmış olup, aile işçiliği ya da ücretli mevsimlik işçilik ayrımı yapılmamıştır.

Genel olarak mevsimlik tarım işçilerinin sayıları ya da demografik bilgilerine ilişkin resmi bir istatistik de bulunmamaktadır. Ancak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşların katkılarıyla hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulunun 05.08.2010 tarihli kararı ile yürürlüğe giren Kırsal Kalkınma Planında ve Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Genelgesinde mevsimlik tarım işçilerine yönelik envanter çalışması öngörülmüştür. Ancak yeterli bir bilgi sistemi henüz kurulamamış olmakla birlikte, 2013-2015 döneminde uygulanması planlanan projeler kapsamında tüm mevsimlik işgücünü kapsayan haritalama ve envanter çalışması planlanmaktadır. Bu çalışma öncelikler ve politikaların belirlenmesinde de yol gösterici olacaktır.

Çocuk emeğine dayalı bir geçim stratejisi kabul edilemez bir durumdur. Yoksulluğu önlemeye yönelik politikalar, tamamen yetişkinlerin meslek edinmesi ve istihdamına dayalı ve dezavantajlı grupları destekleyici biçimde geliştirilmektedir.

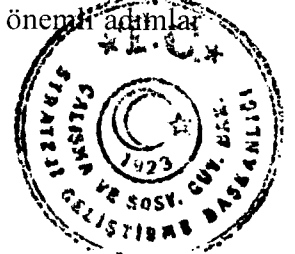
Gezici tarım işçilerinin yaşadıkları yerden ayrılmadan geçimlerini sağlayabilecekleri gelir kaynakları bulabilmeleri, gelecekte daha az sayıda kişinin gezici tarım işçisi olarak çalışmayı istemesine katkıda bulunabilir. Bu bağlamda, mevsimlik tarım göçü veren illerde tarım ve tarım dışı alanlarda istihdam imkanlarının artırılması, gezici tarım işçilerinin mesleki becerilerinin geliştirilmesine yönelik programlar ve mikro-kredi imkanları ileriki dönemlerde üzerinde durulacak tedbirler olarak değerlendirilmektedir.

Bakanlığımız tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 182 sayılı Sözleşmesinde belirtilen doğrultuda, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi” 2005 yılında hazırlanmıştır. Bu program ile çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetlerin, bütüncül, katılımcı ve takvimlendirilmiş bir ulusal program çerçevesinde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Program çerçevesinde çocuk işçiliğini önlemeye yönelik temel stratejiler ve faaliyetler ile bunları uygulayacak kurum ve kuruluşlar ile sorumlulukları belirlenmiştir.

Hazırlanan bu program ile çocukların çalışma yaşamına girmesinde temel nedenleri oluşturan yoksulluğun ortadan kaldırılması, eğitim kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin artırılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması gibi geniş kapsamlı tedbirlerle başta çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olmak üzere, çocuk işçiliğinin 10 yıllık bir süre (2005-2015) içinde önlenmesi temel hedef olarak belirlenmiştir.

Programa göre öncelikli hedef gruplar; “sokakta çalışma, küçük ve orta ölçekli işletmelerde ağır ve tehlikeli işlerde çalışma, tarımda aile işleri dışında, ücret karşılığı gezici ve geçici tarım işlerinde çalışma” olarak belirlenmiştir.

“Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesi”nin uygulanmasına destek vermek üzere kamu kurumları, işçi-işveren konfederasyonları ve sivil toplum kuruluşları geliştirdikleri projeleri, 2005 yılı başından itibaren birçok ilimizde uygulamaya koymuşlardır. Yapılan çalışmalarla çocuk işçiliği ile mücadelede önemli adımlar atılarak bilgi birikimi, deneyim ve önemli oranda toplumsal bilinç oluşmuştur.

Bakanlığımız tarafından hazırlanan 2010/6 sayılı “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi” konulu Başbakanlık Genelgesi ve “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilme Projesinde (METİP) Zamana Bağlı Programda da öncelikli hedef grup olarak belirlenen mevsimlik gezici geçici tarım işlerinde çocukların çalışmasının önlenmesi ve eğitime ulaşımının artırılmasına yönelik önemli tedbirler alınmıştır. Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Stratejisi ve Eylem Planında, mevsimlik gezici tarım işçilerinin zorunlu eğitim çağında olan ancak eğitimden uzak kalan çocuklarının tamamının eğitim hizmetlerine ulaşması hedeflenmektedir. Bu amacı gerçekleştirmek için alınması öngörülen tedbirler;

Yatılı bölge okullarına yönlendirilmeleri,

Taşınabilir veya seyyar eğitim imkanlarından yararlandırılmaları,

Açık ilköğretim eğitimi sunulması (okul çağından çıkmış olanlara),

Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı (yıl içerisinde sıkıştırılmış eğitim uygulanması),

Çocukların çalıştıkları yörede yaz okulu açılması vb.

seçeneklerinden uygun olan hizmetin sağlanmasıdır.

Her ne kadar karşımızda toplumsal bir gerçek olarak dursa da çocuk emeği bir geçim stratejisi olarak düşünülmemeyeceği gibi emek yoğun üretimde bir girdi olarak da düşünülemez. Yoksulluğu önlemeye yönelik politikalar, çocuk işçiliği konusundaki toplumsal bilincin artması ve çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda uygulanacak kararlı politikalar neticesinde çocuk emeğinin sonlandırılması durumunda yerini yetişkin işgücü alacaktır.

Bakanlığımızca yürütülen çalışma ile mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma ve sosyal hayat koşullarını bütünsel ve çok boyutlu bir bakış açısıyla belirleyerek, oluşturulan eylem planı çerçevesinde iyileştirilmesi öngörülmektedir. Bu bütçenin bir kısmı da çocuklar ve eğitim faaliyetleri için ayrılmıştır.

Okulundan geri bırakılmış çocukların tekrar eğitim hayatına döndürülebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı, 2008 yılından beri “Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı”nı uygulamaktadır. Bu programla; zorunlu öğrenim çağında olup öğrenimlerini yaşıtlarıyla birlikte zamanında yapamamış olan çocukların, ilköğretime devamlarını sağlayacak olan telafi edici öğrenim programları uygulanmaktadır.

Ayrıca, fındık üretiminin yapıldığı illerde mevsimlik tarım işçiliğinin yoğun olmasından dolayı ailelerle birlikte gelen çocukların tarladan uzak tutulmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Ancak aileler çocukları da beraberinde tarlaya götürdüğünden, çocuklar yaşları ve gelişimleriyle uyumlayan olumsuz koşullara maruz kalmaktadırlar.

Bunu önlemek amacıyla, tüm ilgili kurum ve kuruluşların, üreticiler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla 2011 yılı başında “Fındık Üretilen İllerde Çocukların Tarladan Uzak Tutulması Eylem Planı” hazırlanmıştır.

Eylem planı;

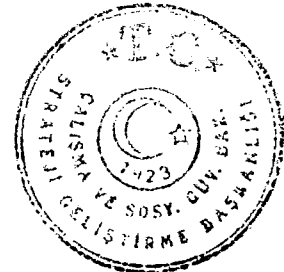
İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarında çocuk işçiliği konusunun gündeme alınması,

Fındık hasadında çalışacak işçilerin çalışma usulleri ve şartları açısından İş Kanunu ve diğer ilgili mevzuatın hassasiyetle uygulanması,

Kamuoyunun çocuk işçiliği konusunda bilgilendirilmesi,

Mevsimlik tarım işçilerinin yoğun olarak konakladığı yerlerde tarım işçilerinin çocuklarına yönelik hizmetler sağlanması,

gibi tedbirleri içermektedir.

2011 yılı boyunca fındık üretilen illerin çocuk işçiliğiyle mücadele kapasitesini ve toplumsal farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapılmış, 2012 yılı hasat sezonunda da valilikler tarafından hem sıkı denetimlerle kontrol altına alınmış, hem de yürütülen projeler kapsamında çocuklara yönelik etkinlikler yapılmıştır.

“Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika Program Çerçevesi”nin etkin olarak uygulanmasını sağlamak ve böylece, öncelikle en kötü biçimleri olmak üzere çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak amacıyla hazırlanan “Çocuk işçiliğinin Önlenmesinde Yerel Kaynakların Etkinleştirilmesi Projesi” 2012-2014 yatırım programına alınmıştır.

Projenin hedef grupları; küçük ve orta ölçekli işletmelerde ağır ve tehlikeli işlerde çalışan çocuklar, sokakta çalışan çocuklar, aile işleri dışında gezici geçici tarım işlerinde çalışan çocuklardır.

Öncelikle beş pilot ilde (Adana, Şanlıurfa, Gaziantep, Kocaeli ve Ordu) olmak üzere Bakanlığımız taşra teşkilatı bünyesinde çocuk işçiliği izleme birimleri oluşturulacak ve bu birimler etkin bir izleme sistemi kurarak ildeki diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak suretiyle, öncelikle en kötü biçimler olmak üzere, çocuk işçiliğini önlemeye yönelik çalışmalar yürüteceklerdir.

